
Raghuvansha 16 by Kalidas

ரகு⁴வம்ஸம் ஸர்க:³ 16 காலிதா³ஸக்ரு³தம்

Document Information

Text title : raghuvansha16

File name : raghuvansha16.itx

Category : major_works, kAlidAsa

Location : doc_z_misc_major_works

Author : kalidasa

Transliterated by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Proofread by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Latest update : November 01, 2005

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

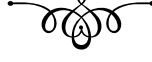
Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

ரகு⁴வம்ஸம் ஸர்க:³ 16 காலிதா³ஸக்ரு³தம்

அதே²தரே ஸப்தரகு⁴ப்ரவீரா ஜ்யேஷ்ட²ம் புரோஜநமதயா கு³ஜ்ணஸ்ச |
சக்ரு: குஸம் ரத்நவிஸேஷபா⁴ஜம் ஸௌப்⁴ராத்தரமேஷாம் ஹி குலாநுகாரி || 16-1 ||

தே ஸேதுவார்தாக³ஜப³ந்த⁴முகை²ரப்⁴யுச்ச²நிதா: கர்மபி⁴ரப்³வயந்த⁴யை: |
அந்யோந்யதே³ஸப்ரவிபா⁴க³ஸீமாம் வேலாம் ஸமுத்³ரா இவ ந வ்யதீய: || 16-2 ||

சதுர்ப⁴ஜாம்ஸப்ரப⁴வ: ஸ தேஷாம் தா³நப்ரவ்ரு³த்தேரநுபாரதாநாம் |
ஸூரத்³விபாநாமிவ ஸாமயோநி³ர்பி⁴ந்நோ⁵ஷ்டதா⁴ விப்ரஸஸார வம்ஸ: || 16-3 ||

அதா²ர்த⁴ராத்ரே ஸ்திமிதப்ரதீ³பே ஸய்யாக்³ரு³ஹே ஸுப்தஜநே ப்ரபு³த்³த⁴: |
குஸ: ப்ரவாஸஸ்த³கஸ்த்ரவேஷாமத்³ரு³ஷ்டபூர்வாம் வநிதாமபஸ்யத் || 16-4 ||

ஸா ஸாது⁴ஸாதா⁴ரணபார்தி²வர்த்³தே⁴: ஸ்தி²த்வா புரஸ்தாத்புரஹு⁴தபா⁴ஸ: |
ஜேது: பரேஷாம் ஜயஸப்³த³பூர்வம் தஸ்யாஞ்ஜலிம் ப்நது⁴மதோ ப்³ந்த⁴ || 16-5 ||

அதா²ந்போடா⁴ர்³க³லமப்யகா³ர்³ம் சா²யாமிவாத³ர்³ஸதலம் ப்ரவிஷ்டாம் |
ஸவிஸமயோ தா³ஸரதே²ஸ்தநூஜ: ப்ரோவாச பூர்வார்த⁴விஸ்ரு³ஷ்டதல்ப: || 16-6 ||

லப்³தா⁴ந்தரா ஸாவரணே⁵பி கே³ஹே யோக³ப்ரபா⁴வோ ந ச லக்ஷயதே தே |
பி³ப⁴ர்ஷி சாகாரமநி³ர்வ்ரு³தாநாம் ம்ரு³ணலிநீ ஹைமமிவோபராக³ம் || 16-7 ||

கா த்வம் ஸூபே⁴ கஸ்ய பரி³க்³ரஹோ வா கிம் வா மத³ப்⁴யாக³மகாரணம் தே |
ஆசக்ஷவ மத்வா வஸரிநாம் ரக்⁴ணும் மந: பரஸ்த்⁴விமுக²ப்ரவ்ரு³த்தி: || 16-8 ||

தமப்³ரவீத்ஸா கு³ருணநவத்³யா யா நீதபௌரா ஸ்வபதோ³ந்மு³கே²ந |
தஸ்யா: புர: ஸம்ப்ரதி வீதநாதா²ம் ஜாநீஹி ராஜநந்தி⁴தே³வதாம் மாம் || 16-9 ||

வஸ்வௌகஸாராமபி⁴பூ⁴ய ஸாஹம் ஸௌராஜ்யப³த்³தோ⁴த்ஸவயா விபூ⁴த்தயா |
ஸமக்³ரஸுக்³தௌ த்வயி ஸூர்யவம்ஸ்யே ஸதி ப்ரபந்நா கருணாமவஸ்தா²ம் || 16-10 ||

விஸீர்ணதல்பாட்டஸதோ நிவேஸ: பர்யஸ்தஸால: ப்ரபு⁴ணு விநா மே |
விட³ம்ப்³யத்யஸ்தநிமக்³நஸூர்யம் தி³நாந்தமுக்³ராநிலி⁴ந்நமேக⁴ம் || 16-11 ||

நிஸாஸு பா⁴ஸ்வத்கலநூபுராணம் ய: ஸஞ்சரோ⁵பூ⁴த³பி⁴ஸாரிகாணம் |

நத³ந்முகோ²ல்காவிசிதாமிஷாபி:⁴ ஸ வாஹ்யதே ராஜபத:² ஸிவாபி:⁴ || 16-12 ||

ஆஸ்பா²விதம் யத்ப்ரமதா³கராக்³ரைம்ரு²த³ங்க³தீ⁴ரத்⁴வநிமந்வக³ச்ச²த் |
வந்யைரிதா³நீம் மஹிஷைஸ்தத³ம்ப:⁴ ஸ்ரு²ங்கா³ஹதம் க்ரோஸதி தீ³ர்கி⁴காணம் || 16-13 ||

வ்ரு²க்ஷேஸயா யஷ்டிநிவாஸப⁴ங்கா³ந்ம்ரு²த³ங்க³ஸப்³தா³பக³மாத³லாஸ்யா: |
ப்ராப்தா த³வோல்காஹதஸேஷப³ர்ஹ்யா: க்ரீடா³மயூரா வநப³ர்ஹிணத்வம் || 16-14 ||

ஸலிபாநமார்கே³ஷு ச யேஷு ராமா நிக்ஷிப்தவத்யம்சரணாந்ஸராகா³ந் |
ஸத³யோஹதந்யங்குபி⁴ரஸ்தி³க்³த⁴ம் வ்யாக்⁴ரை: பத³ம் தேஷு நிதீ⁴யதே மே || 16-15 ||

சித்ரத்³விபா: பத்³மவநாவதீர்ணா: கரேணுபி⁴ர்த³த்தம்ரு²ணலப⁴ங்கா:³ |
நகா²ங்குஸாகா⁴தவிபி⁴ந்நகும்பா:⁴ ஸம்ரப்³த⁴ஸிம்ஹப்ரஹ்ரு²தம் வஹந்தி || 16-16 ||

ஸ்தம்பே⁴ஷு யோஷித்ப்ரதியாதநாநாமுத்க்ராந்தவரண்க்ரமதூ⁴ஸராணம் |
ஸ்தநோத்தரீயாணி ப⁴வந்தி ஸங்கா³ந்நிர்மோகபட்டா: ப²ணிபி⁴ர்விமுக்தா: || 16-17 ||

காலாந்தரஸ்யாமஸு²தே⁴ஷு நக்தமிதஸ்ததோ ரூட⁴த்ரு²ணங்குரேஷு |
த ஏவ முக்தாகு³ணஸு²த³யோ²பி ஹம்யேஷு மூர்ச்ச²ந்தி ந சந்த³ரபாதா:³ || 16-18 ||

ஆவர்ஜ்ய ஸாகா²ம் ஸத³யம் ச யாஸாம் புஷ்பாண்யுபாத்தாநி விலாஸிநீபி:⁴ |
வந்யை: புலிந்தை³ரிவ வானரஸ்தா: க்லிஸ்யந்த உத்³யாநலதா மதீ³யா: || 16-19 ||

ராத்தரவநாவிஷக்ரு²ததீ³பபா⁴ஸ: காந்தாமுக²ஸ்ரீவியுதா தி³வாபி |
திரஸ்க்ரியந்தே க்ரு²மிதந்துஜா²லர்விச்ச²ந்நதூ⁴மப்ரஸரா க³வாக்ஷா: || 16-20 ||

ப³லிக்ரியாவர்ஜிதஸைகதாநி ஸ்நாநீயஸம்ஸர்க³மநாப்நுவந்தி |
உபாந்தவாநீரக்³ரு²ஹாணி த³ரு²ஷ்ட்வா ஸூந்யாநி தூ³யே ஸரயூஜலாநி || 16-21 ||

தத³ர்ஹஸீமாம் வஸதீம் விஸ்ரு²ஜ்ய மாமப்⁴யுபேதும் குலராஜதூ⁴நீம் |
ஹித்வா தநும் காரணமாநுஷீம் தாம் யதா² கு³ருஸ்தே பரமாத்மமூர்திம் || 16-22 ||

ததே²தி தஸ்யா: ப்ரணயம் ப்ரதீத: ப்ரத்யக்³ரஹித்ப்ராக்³ரஹரோ ரகூ⁴ணம் |
பூர்ப்யபி⁴வ்யக்தமுக²ப்ரஸாதா³ ஸரீரப்³ந்தே⁴ந திரோப³பூ⁴வ || 16-23 ||

தத³த்³பு⁴தம் ஸம்ஸதி³ ராத்ரிவ்ரு²த்தம் ப்ராதர்த³விஜேப்⁴யோ ந்ரு²பதி: ஸஸம்ஸ |
ஸ்ருத்வா த ஏநம் குலராஜதூ⁴ந்யா ஸாக்ஷாத்பதித்வே வ்ரு²தமப்⁴யநந்த³ந் || 16-24 ||

குஸாவதீம் ஸ்ரோத்ரியஸாத்ஸ க்ரு²த்வா யாத்ராநுகூலே⁵ஹநி ஸாவரோத:⁴ |
அநுத்³ருதோ வாயுரிவாப்⁴ரவ்ரு²ந்தை:³ ஸைந்யையரயோத்⁴யாபி⁴முக:² ப்ரதஸ்²தே² || 16-25 ||

ஸா கேதுமாலோபவநா ப்³ரு²ஹத்³பி⁴ர்விஹாரஸைலாநுக³தேவ நாகை:³ |
ஸேநா ரதோ²தா³ரக்³ரு²ஹா ப்ரயாணே தஸ்யாப⁴வஜ்ஜங்க³மராஜதா⁴நீ || 16-26 ||

தேநாதபத்ராமலமண்ட³லேந ப்ரஸ்தா²பித: பூர்வநிவாஸபூ⁴மிம் |
ப³பௌ⁴ ப³லௌக:⁴ ஸஸிநோதி³தேந வேலாமுத்³ந்வாநிவ நீயமான: || 16-27 ||

தஸ்ய ப்ரயாதஸ்ய வருதி²நீநாம் பீடா³மபர்யாப்தவதீவ ஸோ⁶டும் |
வஸுந்த⁴ரா விஷ்ணுபத்³ம் த்³விதீயமத்⁴யாருரோஹேவ ரஜஸ்ச²லேந || 16-28 ||

உத்³யச்ச²மாநா க³மநாய பஸ்சாத்புரோ நிவேஸே பதி² ச வ்ரஜந்² |
ஸா யத்ர ஸேநா த³த்³ரு²ஸே ந்ரு²பஸ்ய தத்ரைவ ஸாமக்³ர்யமதிம் சகார || 16-29 ||

தஸ்ய த்³விபாநாம் மத்³வாரிஸேகாத்ரு²ராபி⁴கா⁴தாச்ச தூரங்க³மாணம் |
ரேணு: ப்ரபேதே³ ப்ரதி² பங்கபா⁴வம் பங்கோ⁵பி ரேணுத்வமியாய நேது: || 16-30 ||

மார்கை³ஷ்ணீ ஸா கடகாந்தரேஷு வைந்த⁴யேஷு ஸேநா ப³ஹுதா⁴ விபி⁴ந்நா |
சகார ரேவேவ மஹாவிர்ராவா ப³த்³த⁴ப்ரதிஸ்ருந்தி கு³ஹாமுகா²நி || 16-31 ||

ஸ தா⁴துபே⁴தா³ருணயாநநேமி: ப்ரபு:⁴ ப்ரயாணத்⁴வநிமிஸ்ரதூர்ய: |
வ்யலங்க⁴யத்³விந்த⁴யமுபாயநாநி பஸ்யந்புலிந்தை³ருபபாதி³தாநி || 16-32 ||

தீர்தே² தத்³யே க³ஜஸேது³ந்தா⁴த்ப்ரதீபகா³முத்தரதோஸ்ய க³ங்கா³ம் |
அயத்நபா³லவ்யஜநீ³பூ⁴வுர்ஹம்ஸா நபோ⁴லங்க⁴நலோலபக்ஷா: || 16-33 ||

ஸ பூர்வஜாநாம் கபிலேந ரோஷாத்³ப⁴ஸ்மாவஸேஷீக்ரு²தவிக்³ரஹாணம் |
ஸுராலயப்ராப்திநிமித்தமம்⁴ஸ்த்ரைஸ்ரோதஸம் நௌலுலிதம் வவந்தே³ || 16-34 ||

இத்யத்⁴வந: கேசித்³ஹோபி⁴ரந்தே கூலம் ஸமாஸாத்³ய குஸ: ஸரய்வா: |
வேதி³ப்ரதிஷ்டா²ந்விததாதீராணம் யூபாநபஸ்யச்ச²தஸோ ரக்⁴ணம் || 16-35 ||

ஆதூ⁴ய ஸாகா:² குஸுமத்³ருமாணம் ஸ்ப்ரு²ஷ்ட்வா ச ஸீதாந்ஸரயூதரங்கா³ந் |
தம் க்லாந்தஸைந்யம் குலராஜதா⁴ந்யா: ப்ரத்யுஜ்ஜகா³மோபவநாந்தவாயு: || 16-36 ||

அதோ²பஸல்யே ரிபுமக்³நஸல்யஸ்தஸ்யா: புர: பௌரஸகா² ஸ ராஜா |
குலத்⁴வஜஸ்தாநி சலத்⁴வஜாநி நிவேஸயாமாஸ ப³லீ ப³லாநி || 16-37 ||

தம் ஸிலிபிஸங்கா:⁴ ப்ரபு⁴ண நியுக்³தாஸ்ததா²க³தாம் ஸம்ப்ரு²தஸாத⁴நத்வாத் |

புரம் நவீசக்ருரபாம் விஸர்கா³ந்மேகா⁴ நிதா³க⁴க்³லபிதாமிவோர்வீம் || 16-38 ||

தத: ஸபர்யாம் ஸபஸூபஹாராம் புர: பரர்க்யப்ரதிமாக்³ரு⁴ஹாயா: |

உபோஷிதைர்வாஸ்துவிதா⁴நவித்³பி⁴ர்நிர்வர்தயாமாஸ ரகு⁴ப்ரவீர: || 16-39 ||

தஸ்யா: ஸ ராஜோபபத³ம் நிஸாந்தம் காமீவ காந்தாஹ்ரு⁴த³யம் ப்ரவிய்ய |
யதா²ர்ஹமந்யைரநுஜீவிலோகம் ஸம்பா⁴வயாமாஸ யதா²ப்ரதா⁴நம் || 16-40 ||

ஸா மந்து³ராஸம்ஸ்ரயிபி⁴ஸ்துரங்கை:³ ஸாலாவிதி⁴ஸ்தம்ப⁴க³தைஸ்ச நாகை:³ |
பூராப³பா⁴ஸே விபணிஸ்த²பண்யா ஸர்வாங்க³நத்³தா⁴ப்ரணேவ நா⁴ || 16-41 ||

வஸந்ஸ தஸ்யாம் வஸதௌ ரகூ⁴ணம் புராணஸோபா⁴மபி⁴ரோபிதாயாம் |
ந மைதி²லேய: ஸ்ப்ரு⁴ஹயாம்ப³பூ⁴வ ப⁴ர்த்ரே தி³வோ நாப்யலகேஸ்வராய || 16-42 ||

அதா²ஸ்ய ரத்தக்³ரதி²தோத்தரீயமேகாந்தபாண்ரு³ஸ்தநலம்பி³ஹாரம் |
நி:ஸ்வாஸஹார்யாம்ஸுகமாஜகா³ம் க⁴ர்ம: ப்ரியாவேஸமிவோபதே³ஷ்டும் || 16-43 ||

அக³ஸ்த்யசிஹ்நாத³யநாத்ஸமீபம் தி³கு³த்தரா பா⁴ஸ்வதி ஸம்நிவ்ரு⁴த்தே |
ஆநந்த³ஸீதாமிவ பா³ஷ்பவ்ரு⁴ஷ்டிம் ஹிமஸ்ருதிம் ஹைமவதீம் ஸஸர்ஜ || 16-44 ||

ப்ரவ்ரு⁴த்³த⁴தாபோ தி³வஸோ⁵திமாத்த்ரமத்யர்த²மேவ க்ஷணதா³ ச தந்வீ |
உபௌ⁴ விரோத⁴க்ரியயா விபி⁴ந்நௌ ஜாயாபதீ ஸாநுஸயாவிவாஸ்தாம் || 16-45 ||

தி³நே தி³நே ஸைவலவந்த்யத⁴ஸ்தாத்ஸோபாநபர்வாணி விமுஞ்சத³ம்ப:⁴ |
உத்³த³ண்ட³பத்³மம் க்³ரு⁴ஹதீ³ர்கி⁴காணம் நா⁴நிதம்ப³த்³வயஸம் ப³பூ⁴வ || 16-46 ||

வநேஷு ஸாயந்தநமல்லிகாநாம் விஜ்ரு⁴ம்ப⁴ணேத்³க³ந்தி⁴ஷு குட்³மலேஷு |
ப்ரத்யேகநிக்ஷிப்தபத:³ ஸஸப்³த³ம் ஸங்க²யாமிவைஷாம் ப்⁴ரமர்ஸ்சகார || 16-47 ||

ஸ்வேதா³நுவித்³தா⁴ர்த⁴நக²க்ஷதாங்கே பூ⁴யிஷ்ட²ஸந்தி³ஷ்டஸிக²ம் கபோலே |
ச்யுதம் ந கர்ணாத³பி காமிநீநாம் ஸி⁴ஷ்புஷ்பம் ஸஹஸா பபாத || 16-48 ||

யந்த்ரப்ரவாஹை: ஸிஸிரை: பரீதாந்ரஸேந தெள⁴தாந்மலயோத்³ப⁴வஸ்ய |
ஸிலாவிஸேஷாந்யதி⁴ஸ்ய நியுர்தா⁴ராக்³ரு⁴ஹேஷ்வாதபம்ரு⁴த்³தி⁴வந்த: || 16-49 ||

ஸ்நாநார்த்³ரமுக்⁴தேஷ்வநுதூ⁴பவாஸம் விந்யஸ்தஸாயந்தநமல்லிகேஷு |
காமோ வஸந்தாத்யமந்த³வீர்ய: கேஸேஷு லேபே⁴ ப³லமங்க³நாநாம் || 16-50 ||

ஆபிஞ்ஜரா ப³த்³த⁴ரஜ:கணத்வாந்மஞ்ஜுர்யுதா³ரா ஸுஸு⁴பே⁴ஸ்⁴நஸ்ய |
த³க்³த்³வாபி தே³ஹம் கி³ரிஸேந ரோஷாத்க²ண்ட³க்ரு⁴தா ஜ்யேவ மநோப⁴வஸ்ய || 16-51 ||

மனோஜ்ஞக³ந்த⁴ம் ஸஹகாரப⁴ங்க³ம் புராணஸீது⁴ம் நவபாடலம் ச |
ஸம்ப³த³ந்தா காமிஜநேஷு தோ³ஷா: ஸர்வே நிதா³கா⁴வதி⁴நா ப்ரம்ரு²ஷ்டா: || 16-52 ||

ஜநஸ்ய தஸ்மிந்ஸமயே விகா³டே⁴ ப³பூ⁴வதுர்த்³வெள ஸவிஸேஷகாந்தௌ |
தாபாபநோத³க்ஷமபாத³ஸேவெள ஸ சோத³யஸ்தௌ² ந்ரு²பதி: ஸஸீ ச || 16-53 ||

அதோ²ர்மிலோலோந்மத³ராஜஹம்ஸே ரோதோ⁴லதாபுஷ்பவஹே ஸரய்வா: |
விஹு²ர்துமிச்சா² வநிதாஸக²ஸ்ய தஸ்யாம்ப⁴ஸி க்³ரீஷ்மஸுகே² ப³பூ⁴வ || 16-54 ||

ஸ தீரயூ⁴மௌ விஹிதோபகார்யாமாநாயிபி⁴ஸ்தாமபக்ரு²ஷ்டநக்ராம் |
விகா³ஹிதும் ஸ்ரீமஹிமாநுரூபம் ப்ரசக்ரமே சக்ரத⁴ர்ப்பா⁴வ: || 16-55 ||

ஸா தீரஸோபாநபதா²வதாராத³ந்யோந்யகேயூரவிக⁴ட்டி⁴நீபி: |
ஸநூபுரக்ஷோப⁴பதா³பிராஸீது³த்³விக்³நஹம்ஸா ஸரித³ங்க³நாபி: || 16-56 ||

பரஸ்பராப⁴யுக்ஷணதத்பராணம் தாஸாம் ந்ரு²போ மஜ்ஜநராக³த³ர்ஸீ |
நௌஸம்ஸர்ய: பார்ஸ்வக³தாம் கிராதீமுபாத்தாபா³லவ்யஜநாம் ப³பா⁴ஷே || 16-57 ||

பஸ்யாவரோதை: | ஸதஸோ மதீ³யைர்விகா³ஹ்யமாநோ க³லிதாங்க³ராகை: |
ஸந்த⁴யோத³ய: ஸாப⁴ர இவேஷ வர்ணம் புஷ்யத்யநேகம் ஸரயூப்ரவாஹ: || 16-58 ||

விலுப்தமந்த:புரஸுந்த³ரீணம் யத³ஞ்ஜநம் நௌலுலிதாபி⁴ரத்³பி: |
தத்³ப³த³நதீபி⁴ர்மத³ராக³ஸோபா⁴ம் விலோசநேஷு ப்ரதிமுக்தமாஸாம் || 16-59 ||

ஏதா கு³ருஸ்ரோணிபயோத⁴ரத்வாதா³த்மாநமுத்³வோ⁴மஸக்ருவத்ய: |
கா³டா⁴ங்க³தை³ர்பா³ஹு⁴பிரப்ஸு பா³லா: க்வேஸோத்தரம் ராக³வஸாத்ப்லவந்தே ||
16-60 ||

அமீ ஸரீ⁴ஷப்ரஸவாவதம்ஸா: ப்ரப⁴ர்ம்ஸரீநோ வாரிவிஹாரிணீநாம் |
பாரிப்லவா: ஸ்ரோதஸி நிம்நகா³யா: ஸைவாலலோலாம்ஸ்ச²லயந்தி மீநாந் || 16-61 ||

ஆஸாம் ஜலாஸ்பா²லநதத்பராணம் முக்தாப²லஸ்பர்தி⁴ஷு ஸீகரேஷு |
பயோத⁴ரோத்ஸர்பிஷு ஸீர்யமாண: ஸம்லக்ஷயதே ந ச்சி²து³ரோ⁵பி ஹார: || 16-62 ||

ஆவர்தஸோபா⁴ நதநாபி⁴காந்தே⁴ர்ங்கோ³ ப⁴ருவாம் த³வந்த³வசரா: ஸ்தநாநாம் |
ஜாதாநி ரூபாவயவோபமாநாந்யதூ³ரவர்தீநி விலாஸிநீநாம் || 16-63 ||

தீரஸ்த²ஸீப³ர்ஹிபி⁴ருத்தகலாபை: ப்ரஸ்திக்³த⁴கேகைரபி⁴நந்த³யமாநம் |

ஸ்ரோத்ரேஷு ஸம்மூர்ச்ச²தி ரக்தமாஸாம் கீ³தாநுக³ம் வாரிம்ரு²தங்க³வாத்³யம் || 16-64 ||

ஸந்த³ஷ்டவஸ்த்ரேஷ்வப³லாநிதம்பே³ஷ்விந்து³ப்ரகாஸாந்தரிதோ³துல்யா: |
அமீ ஜலாபூரிதஸூத்ரமர்கா³ மௌநம் ப⁴ஜந்தே ரஸநாகலாபா: || 16-65 ||

ஏதா: கரோத்பீ³தவாரிதா⁴ரா த³ர்பாத்ஸகீ²பி⁴ர்வத³நேஷு ளிக்தா: |
வக்ரேதராக்³ரைரலகைஸ்தருண்யஸ்தூர்³ணரு³ணந்வாரிலவாந்வமந்தி || 16-66 ||

உத³ப³ந்த⁴கேஸச்யுதபத்ரலேகோ² விஸ்லேஷ்முத்தாப²லபத்ரவேஷ்ட: |
மனோஜ்ஜ ஏவ ப்ரமதா³முகா²நாமம்போ⁴விஹாராகுலிதோ³பி வேஷ: || 16-67 ||

ஸ நௌவிமாநாத³வதீர்ய ரேமே விலோலஹார: ஸஹ தாபி⁴ரப்ஸு |
ஸ்கந்தா⁴வலக்³நோத³த்⁴ரு²தபத்³மிநீக: கரேணுபி⁴ர்வந்ய இவ த³விபேந்த்³ர: || 16-68 ||

ததோ ந்ரு²பேணு³க³தா: ஸ்தீரியஸ்தா ப்⁴ராஜிஷ்ணுநா ஸாதிஸயம் விரேஜு: |
ப்ராகே³வ முத்தா நயநாபி⁴ராமா: ப்ராப்யேந்த்³ரநீலம் கிமுதோந்மயூக²ம் || 16-69 ||

வர்ணேத³கை: காஞ்சநஸ்ரு²ங்க³முக்தைஸ்தமாயதாக்க்ய: ப்ரணயாத³ஸிஞ்சந் |
ததா²க³த: ஸோ³திதராம் ப³பா⁴ஸே ஸதா⁴துநிஷ்யந்த³ இவாத்³நிராஜ: || 16-70 ||

தேநாவரோத⁴ப்ரமதா³ஸகே²ந விகா³ஹமாநேந ஸநித்³வராம் தாம் |
ஆகாஸக³ங்கா³ர்திரப்ஸரோபி⁴ர்வரு²தோ மருத்வாநநுயாதலீல: || 16-71 ||

யத்கும்ப⁴யோநேரதி⁴க³ம்ய ராம: குஸாய ராஜ்யேந ஸமம் தி³தே³ஸ |
தத³ஸ்ய ஜைத்ராப⁴ரணம் விஹர்துரஜ்ஞாதபாதம் ஸலிலே மமஜ்ஜ || 16-72 ||

ஸ்நாத்வா யதா²காமமஸௌ ஸதா³ரஸ்தீரோபகார்யாம் க³தமாத்ர ஏவ |
தி³வ்யேந ஸூந்யம் வலயேந பா³ஹுமபோ⁴நேபத்²யவிதி⁴ர்த³த³ர்ஸ || 16-73 ||

ஜயஸ்ரிய: ஸம்வநநம் யதஸ்ததா³முக்தபூர்வம் கு³ருணா ச யஸ்மாத் |
ஸேஹே³ஸ்ய ந ப்⁴ர்மஸமதோ ந லோபா⁴த்ஸ துல்யபுஷ்பாப⁴ரணோ ஹி தீ⁴ர: || 16-74 ||

தத: ஸமாஜ்ஞாபயதா³ஸு ஸர்வாநாநாயிநஸ்தத்³விசயே நதீ³ஷ்ணந் |
வந்த⁴யஸ்ரமாஸ்தே ஸரயூம் விகா³ஹ்ய தமுகசரம்லாநமுக²ப்ரஸாதா: || 16-75 ||

க்ரு²த: ப்ரயத்நோ ந ச தே³வ லப்³த⁴ம் மக்³நம் பயஸ்யாப⁴ரணேத்தமம் தே |
நாகே³ந லௌஸ்யாத்குமுதே³ந நூநமுபாத்தமந்தர்ஹரத்³வாஸிநா தத் || 16-76 ||

தத: ஸ க்ரு²த்வா த⁴நூராததஜ்யம் த⁴நுர்த⁴ர: கோபவிலோஹிதாக்கூ: |
கா³ருத்மதம் தீ⁴ரக³தஸ்தரஸ்வீ பு⁴ஜங்க³நாஸாய ஸமாத³தே³ஸ்த்ரம் || 16-77 ||

தஸ்மிந்ஹரத: 3 ஸம்ஹிதமாத்ர ஏவ க்ஷோபா⁴த்ஸமாவித்³த⁴ரங்க³ஹஸ்த: 1
ரோதா⁴ம்ஸி நிக்⁴நந்வபாதமக்³ந: கரீவ வந்ய: பருஷம் ரராஸ || 16-78 ||

தஸ்மாத்தஸமுத்³ராதி³வ மத்²யமாநாது³த்³வ்ரு²த்தநக்ராத்ஸஹஸோந்மமஜ்ஜ 1
லக்ஷம்யேவ ஸார்த⁴ம் ஸுரராஜவ்ரு³க்ஷ: கந்யாம் புரஸ்க்ரு²த்ய பு⁴ஜங்க³ராஜ: || 16-79 ||

விபூ⁴ஷணப்ரத்யுபஹாரஹஸ்தமுபஸ்தி²தம் வீக்ஷய விஸாம்பதிஸ்தம் 1
ஸௌபர்ணமஸ்த்ரம் ப்ரதிஸஞ்ஜஹார ப்ரஹ்ரேஷ்வநிர்³பிந்த⁴ருஷோ ஹி ஸந்த: || 16-80 ||

த்ரையோக்யநாத²ப்ரப⁴வம் ப்ரபா⁴வாத்ருஸம் த்³விஷாமங்குஸமஸ்த்ரவித்³வாந் 1
மாநோந்நதேநாப்யபி⁴வந்த³ய மூர்த்⁴நா மூர்தா⁴பி⁴ஷிக்தம் குமுதோ³ பி³பா⁴ஷே || 16-81 ||

அவைமி கார்யாந்தரமாநுஷஸ்ய விஷ்ணோ: ஸுதாக்²யாமபராம் தநும் த்வாம் 1
ஸோ⁵ஹம் கத²ம் நாம தவாசரேயமாராத⁴நீயஸ்ய த்⁴ரு²தேர்விகா⁴தம் || 16-82 ||

கராபி⁴கா⁴தோத்தி²தகந்து³கேயமாலோக்ய பா³லாதிசுதூஹலேந 1
ஹரதா³த்தஜ்ஜ்யோதிரிவாந்தரிக்ஷாதா³த்³த்த ஜைத்ராப⁴ரணம் த்வதீ³யம் || 16-83 ||

ததே³ததா³ஜாநுவிலம்பி³நா தே ஜ்யாகா⁴தரேகா²கிணலாஞ்ச²நேந 1
பு⁴ஜேந ரக்ஷாபரிகே⁴ண பூ⁴மேருபைது யோக³ம் புநரம்ஸலேந || 16-84 ||

இமாம் ஸ்வஸாரம் ச யவீயஸீம் மே குமுத்³வதீம் நார்ஹஸி நாநுமந்தும் 1
ஆத்மாபராத⁴ம் நுத³தீம் சிராய ஸுஸ்ருஷ்யா பார்தி²வ பாத³யோஸ்தே || 16-85 ||

இத்யூசிவாநுபஹ்ரு²தாப⁴ரண: க்ஷிதீஸம்
ஸ்லாக்⁴பூ ப⁴வாந்ஸ்வஜந இத்யநுபா⁴ஷிதாரம் 1
ஸம்யோஜயாம் விதி⁴வதா³ஸ ஸமேதப³ந்து: 4
கந்யாமயேந குமுத: 3 குலபூ⁴ஷணேந || 16-86 ||

தஸ்யா: ஸ்ப்ரு²ஷ்டே மநுஜபதிநா ஸாஹசர்யாய ஹஸ்தே
மாங்க³ல்யோர்ணாவலயிநி புர: பாவகஸ்யோச்சி²க²ஸ்ய 1
தி³வ்யஸ்தூர்யத்⁴வநிருத்³சரத்³வ்யஸ்நுவாநோ தி³க³ந்தா -
ந்க³ந்தோ⁴த³க³ர்ம் தத³நு வவ்ரு²ஷு: புஷ்பமாஸ்சர்யமேகா: 4 || 16-87 ||

இத்த²ம் நாக³ஸ்த்ரிபு⁴வநகு³ரோரௌரஸம் மைதி²லேயம்

லப்த்⁴வா ப³ந்து⁴ம் தமபி ச குஸ: பஞ்சமம் தக்ஷகஸ்ய ।

ஏக: ஸங்காம் பித்ரு³வதா⁴ரிபோரத்யஜத்³வைந்தேயா -

ச்சா²ந்தவ்யாலாமவநிமபர: பௌரகாந்த: ஸஸாஸ ॥ 16-88 ॥

இதி ஸ்ரீரகு⁴வம்ஸே மஹாகாவ்யே கவிஸ்ரீகாலிதா³ஸக்ரு³தௌ

குமுத்³வதீபரிணயோ நாம ஷோட³ஸ: ஸர்க:³ ॥

Encoded and Proofread by Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Raghuvansha 16 by Kalidas

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

